

NAAR MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD VERZEKEREN

Duurzaamheid is een actueel thema voor de financiële sector. Het onderwerp 'klimaat' staat sinds de overstromingen in Limburg en het COP26-congres in Glasgow weer scherp op het netvlies van het algemene publiek. We moeten als samenleving verduurzamen, zoveel is duidelijk. Uiteraard is klimaat een belangrijk onderdeel van duurzaamheid, maar dat is niet het enige. In 2016 definieerden de Verenigde Naties (VN) zeventien doelen (de *sustainable development goals*) voor duurzaamheid, waarachter vrijwel alle wereldleiders zich hebben geschaard. Onder die zeventien doelen vallen uiteraard het beperken van klimaatverandering, maar ook zaken als armoedebestrijding, gezondheid en verantwoorde productie en consumptie.

Alle VN-duurzaamheidsdoelen zijn weergegeven in onderstaande figuur.

Ook Europa en Nederland hebben de VN-doelen omarmd. Daarom spreken toezichhouders de verzekeringssector ook expliciet aan om een bijdrage te leveren aan het bereiken van de VN-duurzaamheidsdoelen. Op 26 november 2021 sprak De Nederlandsche Bank (DNB) nogmaals uit dat verzekeraars dieper op klimaatrisico's moeten ingaan bij hun jaarlijkse ORSA. Het CBS meet nu jaarlijks de mate waarin Nederland bijdraagt aan het behalen van

de duurzaamheidsdoelen, ook wel 'brede welvaart' genoemd. Duidelijk is dat er niet meer uitsluitend naar economische groei wordt gekeken, maar ook naar de mate waarin sociale en ecologische waarde wordt gecreëerd. Voldoende reden om eens te kijken naar de bijdrage van de verzekeringssector aan de ontwikkeling van brede welvaart.

Regelgeving

Zowel de overheid als de toezichhouders DNB en de Autoriteit Financiële Markten (AFM)¹ zien voor de verzekeringssector een grote rol weggelegd bij het realiseren van

de duurzaamheidsafspraken die al zijn vastgelegd. Dat blijkt ook uit recente uitspraken van DNB. Die benadrukte in december 2021 dat het risicobeheer van verzekeraars zich ook zou moeten uitstrekken tot duurzaamheid, zoals het meetbaar maken van de doelstellingen, het vaststellen en monitoren van een risicobereidheid en hierover ook rapporteren.

De nieuwe regelgeving over duurzaamheid spitst zich – niet verwonderlijk – toe op klimaatverandering. Op het niveau van de EU is in 2020 de Taxonomie Richtlijn gepubliceerd die feitelijk zes doelen vaststelt om klimaatverandering te beheersen (zie de tabel). Deze Taxonomie Richtlijn richt zich expliciet op de financiële sector en verplicht (ook) verzekeraars om per activiteit aan te geven

hoe zij aan die doelen voldoen. Verzekeraars moeten zich hierover ook verantwoorden,

bijvoorbeeld in het jaarverslag. Men moet onderscheid maken tussen:

- donkergroene producten en diensten die een expliciet duurzaam doel hebben;
- lichtgroene producten en diensten die ecologische of sociale kenmerken promoten;
- grijze (of neutrale) producten en diensten die niet onder bovenstaand vallen. Daarbij moet men uitleggen waarom duurzaamheidsrisico's niet relevant zijn.

De Taxonomie Richtlijn en onderliggende regels zijn daarmee een verdere vertaling van de 'Green Deal' voor de financiële sector. Ook in Nederland heeft dat zijn weerslag. Voor verzekeraars geldt dat zij klimaatrisico's in de ORSA moeten opnemen. DNB gaf recent aan:

- dat steeds meer verzekeraars hieraan aandacht besteden (80

Figuur: duurzaamheidsdoelen Verenigde Naties

Bron: <https://sdgs.un.org/goals>

rekening mee houden om goed te kunnen adviseren.

Het zijn een paar voorbeelden van regelgeving die, aangejaagd door Europa, de verzekeringssector moet aanzetten tot het helpen faciliteren van de duurzaamheidstransitie. Omdat het tempo van de verduurzaming nog niet hoog genoeg is², zal er de komende jaren meer regelgeving volgen, zo is onze verwachting.

Wat doen verzekeraars nu al?

Zit de verzekeringssector stil te wachten op al deze nieuwe regels? Nee, natuurlijk niet. Vrijwel alle grotere verzekeraars hebben speerpunten benoemd door enkele van de zeventien VN- duurzaamheidsdoelen te kiezen en hierop expliciet actie te ondernemen. Daarnaast zijn verzekeraars begonnen met hun ecologische voetafdruk in kaart te brengen en deze ook te publiceren. Uiteraard is men enthousiast om een teruggang in voetafdruk te publiceren en wat huiveriger om een groei te laten zien. Het gaat daarbij meestal om de eigen bedrijfsvoering van de verzekeraar. Als voorbeeld: Achmea gaf aan in 2030 geheel klimaatneutraal te willen zijn in haar eigen bedrijfsvoering en publiceert vanaf 2020 haar eigen energieverbruik met vergelijkende cijfers sinds 2016. Men geeft aan vanaf 2021 ook de CO₂-emissie van de ruim 200 miljard euro aan beleggingen te zullen publiceren. Maar wat brede welvaart betreft, kan de verzekeringssector een voorbeeld nemen aan ondernemend Nederland. In de nieuwe beleidsagenda³ van MKB Nederland en VNO-NCW wordt uitgegaan van een nieuw Rijnlands model 'waarin ondernemers en ondernemingen de verantwoordelijkheid nemen voor de externe effecten van hun handelen en transparant zijn over hun doen en laten'. Dit haakt expliciet aan bij de duurzaamheidsdoelstellingen.

Hoe nobel en relevant de huidige inspanningen van de verzekeringssector ook zijn, in het streven naar duurzaamheid en brede welvaart raakt men nog nauwelijks de bediening van de klant. Toch kan de verzekeringssector meer doen. Te beginnen met het ontwikkelen van een gezamenlijke visie, samen

procent in 2020);

- maar dat er in kwaliteit nog veel te verbeteren valt, omdat veel verzekeraars aangeven dat klimaatrisico's kennelijk niet materieel zijn.

- meer dan 250 medewerkers;
- meer dan 40 miljoen euro omzet;
- en/of meer dan 20 miljoen euro op de balans.

DNB verwacht de komende jaren een verbetering te zien in de diepgang van de analyses en ook dat de uitkomsten in de strategische besluitvorming worden meegeenomen. Hoewel met een ander perspectief, maakt de AFM hetzelfde kenbaar. Één van de zorgpunten van AFM is bijvoorbeeld hoe klanten ervan kunnen uitgaan dat duurzame financiële producten ook daadwerkelijk duurzaam zijn omdat *greenwashing* op de loer ligt.

Een algemeen erkend duurzaamheidslabel zal helpen om het begrip 'groene verzekering' dichter bij de klant te brengen

De meeste verzekeraars vallen onder deze nieuwe Europese regels. Verzekeraars en adviseurs in beleggingsverzekeringen moeten vanaf 2 augustus 2022 duurzaamheidsvoorkeuren van klanten meewegen in het PARP-proces. Verder moeten productkenmerken bij producten met een beleggingscomponent zijn afgestemd op duurzaamheidswensen van de doelgroep en adviseurs moeten informatie van de klant over die wensen inwinnen via een geschiktheidstoets en hier expliciet

Tabel: zes doelstellingen in Taxonomie Richtlijn

	OBJECTIVES	DOELSTELLINGEN
1	Climate change mitigation	Voorkomen van klimaatverandering
2	Climate change adaptation	Aanpassen aan de klimaatverandering
3	The sustainable use and protection of water and marine resources	Duurzaam gebruik en bescherming van water
4	The transition to a circular economy	Transitie naar circulaire economie
5	Pollution prevention and control	Voorkomen en beheersen van vervuiling
6	The protection and restoration of biodiversity and ecosystems	Herstel en bescherming van biodiversiteit en ecosystemen

Vanaf 2023 geldt de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), waardoor bedrijven verplicht worden te rapporteren over de sociale en milieu-impact van de bedrijfsactiviteiten. Dit geldt voor alle beursgenoteerde bedrijven, maar ook voor bedrijven die aan twee van de volgende drie criteria voldoen:

met de distributiepartners, over hoe de sector kan bijdragen aan brede welvaart. Qua duurzaamheid valt te denken aan uitsluitend digitale communicatie en een focus op schadeherstel in plaats van vervanging (zie ook het artikel op pagina 18). In een eerdere editie van *de Beursbengel*⁴ zijn de begrippen ‘maatschappelijk verantwoord verzekeren’ en ‘impact underwriting’ besproken, waarbij een verzekeraar met verzekeringsproducten expliciet duurzaamheidsdoelen nastreeft. Te denken valt aan prijsdifferentiatie, maar ook aan portefeuillesturing naar het verzekeren van duurzame objecten.

Ook op het gebied van digitale advisering (videobelgesprekken) aan klanten is nog veel te winnen. Corona heeft ons al geleerd dat er meer mogelijk is dan we tot nu toe dachten. Verder zien we nog nauwelijks een aanbod van groene verzekeringen. Een enkele verzekeraar (Ansva Idea, ASR) neemt hierin het voortouw. Op dit moment is er ook nog geen algemeen erkend duurzaamheidslabel voor verzekeringen of verzekeraars, maar dat laat niet meer lang op zich wachten. Dit zal helpen om het begrip ‘groene verzekering’ dichter bij de klant te brengen.

Recent toonde een studie van Deloitte⁵ aan dat de helft van alle Nederlanders financieel kwetsbaar is. Ook financieel kwetsbare huishoudens hebben enkele (verplichte) verzekeringen, en dus zijn deze kwetsbare groepen in beeld bij verzekeraars. Voor de verzekeringssector ligt er een maatschappelijke verantwoordelijkheid om juist de financieel kwetsbaren te helpen minder kwetsbaar te worden. Op sociaal gebied zijn er al wel initiatieven rond schuldhulp, gezondheidsbevordering en het verminderen van financiële kwetsbaarheid, maar het lijkt erop dat individuele verzekeraars (en financieel adviseurs) dit vooral doen om onderscheidend te zijn en daarmee commercieel gewin na te streven. De sociale problematiek, zorgen dat iedereen profiteert van economische groei en er gelijke kansen voor iedereen zijn, is dermate groot dat dit een integrale aanpak vereist van de hele branche.

Voor de verzekeringssector ligt er een grote verantwoordelijkheid om de verduurzaming te faciliteren en de gevolgen van klimaatverandering te beheersen. In 2050 wil Nederland een volledige circulaire economie zijn, maar verzekeraars staan vooralsnog niet te springen om bijvoorbeeld recyclingbedrijven te verzekeren. Ook de overstromingsverzekering komt maar niet van de grond, ondanks de kant-en-klare plannen die hiervoor al zijn ontwikkeld. Opmerkelijk is dat verzekeraars het intermediair nog maar nauwelijks betrekken bij het thema duurzaamheid. Terwijl juist de tussenpersoon, die dicht bij de klant staat, het gesprek over verduurzaming kan voeren. Maar dan moeten ze wel de kennis, instrumenten en producten daarvoor krijgen aangereikt. Overigens mogen intermediairs zelf ook wel wat proactiever zijn op het duurzaamheidsdossier, vooral waar het gaat om de bevordering van brede welvaart. Daarnaast zien we dat er meer aandacht nodig is voor preventie. Zowel om de risico's van klimaatverandering te kunnen beheersen als de gezondheidsrisico's en de financiële risico's.

Conclusie

De verzekeringssector kan een belangrijke rol spelen bij het kunnen behalen van de brede duurzaamheidsdoelen. De overheid wil dat de sector deze verantwoordelijkheid neemt en stimuleert de sector daarom met meer regelgeving. Klanten van verzekeraars en intermediairs zullen de komende jaren meer duurzame producten en dienstverlening verwachten. De sector kan daarin een veel proactievare rol spelen, waarbij het belangrijk is om die rol

Verzekeraars en adviseurs in beleggingsverzekeringen moeten vanaf 2 augustus 2022 duurzaamheidsvoorkeuren van klanten meewegen

vanuit de hele keten op te pakken. En die proactieve rol houdt niet op bij het verduurzamen van de beleggingsportefeuille en het verzekeren van zonnepanelen. De verzekeraarbaarheid van de circulaire economie moet worden gewaarborgd. De verzekeringsbranche heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid om bij te dragen aan de ontwikkeling van brede welvaart. Daarvoor is een gezamenlijke, integrale visie nodig van alle stakeholders binnen en rond de verzekeringssector. Maatschappelijke verantwoord verzekeren is bij uitstek een thema dat non-concurrentieel moet zijn. Dat vraagt om nieuw leiderschap. ●

Dr. ir. R. (René) Doff en dr. F. (Fred) de Jong

René Doff is docent Risicomanagement aan de Universiteit van Amsterdam en Chief Risk Officer van de UK P&I Club in Rotterdam. Fred de Jong is associate lector Sustainable Finance & Tax aan de HAN University of Applied Sciences, zelfstandig onderzoeker en docent bij de Uva Executive Master Insurance & Risk.

Voetnoten

- 1 De Nederlandsche Bank (2019), *MVO-visie 2019-2025*, Amsterdam, Autoriteit Financiële Markten (2020): *Position paper AFM en duurzaamheid*, juni 2020, Amsterdam.
- 2 PlanBureau voor de Leefomgeving (2021): *Klimaat- en energieverkenning 2021*, maar ook Raad van State (28 oktober 2021): *Klimaatdoelen uit zicht, er zijn nu extra maatregelen nodig*.
- 3 VNO-NCW en MKB Nederland (2021): *Ondernemen voor brede welvaart, naar nieuw Rijnlands samenspel. Middellange termijnvisie*, februari 2021, Den Haag.
- 4 Doff, R (2021): 'Klimaatrisico's: gevolgen voor de verzekeringsadviseur', *de Beursbengel*, september 2021, p. 9.
- 5 Deloitte (2021): *In balans, samen op weg naar een financieel gezond Nederland*, november 2021.